

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

kladőhivatalban átvéve.
1 évi előfizetés 10 h.
Nagyváradra 4 h.
Helyben házhoz hordva.
1 évi előfizetés 20 kor.
Nagyváradra 5 h.
Helyben házhoz hordva.
Hét napos postán szállítva.
1 évi előfizetés 24 kor.
Nagyváradra 6 h.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kladőhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kladő-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 56. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1916 március 9.

Véres francia vereség.

Berlin, március 8. A nagy főhadiszállás jelenti.

Nyugati hadszíntér. A Maison de Champagne majortól keletre az ellenségtől visszafoglalt állásunk ellen a franciák késő este ellentámadásba fogtak. A nyugati szárnyon még kézigránát harc folyik. Egyéb-ként a támadást simán visszavertük.

Hogy a Maastól jobbra a Chote de Tolous, a Fesler hegyhát és Douopont déli lejtőjére előretolt új állásukhoz a csatlakozást megújítsuk, a folyó balpartján 6 km. szélességben és több mint 3 km. mélységben rohammal elfoglaltuk az ellenség állásait. Bedhincourtól lefelé a Forges patak mindkét oldalán. Forges és Regnieville falvak, valamint a Raben és a kis Cumieres erdő magaslatai birtokunkban vannak. A franciáknak az említett erdőbeli szélei ellen intézett ellentámadásait vérezen visszavertük.

Az elfoglalt állások védőseregének nagyrésze elpusztult. Sebesülten maradványát: 58 tisztet és 3277 főnyi legénységet elfogtak. Ezenkívül 10 ágyut és sok egyéb hadiszert zsákmányoltunk.

Voevrében az ellenséget Fresnes utolsó házaiból is kivetettük. Az ott elfogott franciák száma 11 tisztre és több mint 700 főnyi legénységre emelkedett. Néhány géppuskát zsákmányoltunk.

Repülő rajaink bombát vetettek Verduntól nyugatra ellenséges csapatokkal telt helységekre.

Bombázott orosz vasuti vonal.

Keleti hadszíntér. Az arcvonal több pontján visszavetettünk orosz ellenséges támadásokat. A Jachovici (Baranovicitól keletre) Lumine közötti vasuti vonalat, amelyen erősebb forgalmat figyeltünk meg, repülőink jó eredménnyel megtámadták.

Balkáni hadszíntér. Nincs ujság. (Min. eln. sajtóosztály.)

A németek áttörték a verduni vasutvonalat

Budapest, március 8. (Saját tudósítónktól.) A franciák jelentik, hogy a németek Regneullesig előrenyomultak s keresztültörték a vasutvonalat. Fresnesnél a francia csapatok a Cote Lorraine lábáig visszavonultak. A németek óriási veszteségek és heves harcok után Fresnes falut elfoglalták.

A Secolo jelenti: A municiógyártással csak két hónap múlva készülhetnek el a francia, angol és amerikai gyárak. A francia ágyuk jelenleg csak védekezésre elegendők. Az antant még nincs kész az offenzívára.

Felemelik az olaszok a hadisegélyt.

Budapest, március 8. (Saját tud.) Luganóból jelentik: Az olasz kormány a hadbavonultak segélyét föl akarja emelni.

A belügyminiszter ezt a kamarában bejelentette. Az előirányzott összegekből kitűnik, hogy Olaszország 1.600.000 embert tart fegyverben.

Bolgár vélemény a verduni döntésről.

Budapest, március 8. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik, hogy Vucesev, a szobranjo elnöke a „Balkanska Posta“ ban a következőket írja:

Verdun elestének, ami várható, esetleg a Franciaországgal való külön béke lenne a következménye. A verduni francia sereg megsemmisítése után a nyugalom Franciaországban nehezen volna fenntartható.

Verdun végelgyengülése.

Budapest, március 8. (Saját tud.) Genfből jelentik: Benjámín író, aki páncélauton utazva megtekintette Verdunt, elmondotta, hogy Verdun vára olyan mint egy erjét vesztett aggastyán, aki várja sorsának beteljesedését. Regnaut polgármester 800 meneküléssel a Citadellába ment, eltűnt.

Albán kongresszus Szófiában

Konstantinápoly, március 8. Híre jár, hogy február végén az albán függetlenségi bizottság Szófiában fontos ülést tartott, amelyen harmincketten vettek részt, köztük Seik bég és Muharem bég Dibrából és Riza bég Szkutariból. A tanácskozáson albán kongresszus összehívását készítették elő. A tárgyalás hír szerint Albániának a központi hatalmakhoz való csatlakozására vonatkozott. Elhatározták, hogy az albán kongresszust március 15 ére Szófiába hívják egybe.

Markovits és Weinberger cég tavaszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: felöltők, blousok, pongyolák, alsó szoknyák leibchenek, férfi és női fehérneműk, valamint vásznak, divatkelmék és selymek. Közismert női szabósága a legdivatosabb costumöket a legelőnyösebb árban készít.

Telefon 9-011

Élénk harci tevékenység az orosz front egyes részein.

Budapest, március 8. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

József Ferdinánd főherceg vezérezredes hadseregének harcivonalán a harci tevékenység tegnap időnként élénkebb volt. Egyéb-ként nincs nevezetesebb esemény.

Olasz és délkeleti hadszíntér.

Csend uralkodik.

Hófer. (Min. eln. sajtóosztály.)

A belgár király Magyarországra jött.

Budapest, március 8. (Saj. tud.) Bécsből jelentik: **A belgár király délelőtt meglátogatta királyunkat. Délután elhagyta Bécsot és Magyarországra utazott.**

Két új francia hadtest Verdunnél.

Budapest, március 8. (Saját tud.) Genf-ből jelentik: **Gallieni hadügyminiszter Carry tábornoknak két új hadtestet bocsátott rendelkezésére, hogy a verduni helyzetet a franciák javára billentse.**

A „Möwe parancsnokának „Paur le Merite“.

Budapest, március 8. (Saját tudósítónktól) Berlinből jelentik: Vilmos császár a főhadiszálláson Dohna-Schlodien grófnak, a „Möwe“ parancsnokának átadta a „Paur le Merite“ érdemrendet.

Megdrágul a német posta.

Berlin, március 8. A birodalmi kancellár törvényjavaslatot fog benyújtani a posta- és táviródiákkal kapcsolatos rendkívüli birodalmi adóról, amely szerint minden helyi és szomszédos szorgalmi levél után két pfening, távolabb menő leveleknél öt pfening, levelezőlapoknál két pfening, nyomtatványoknál 50 grammig egy pfening, csomagoknál öt kilogrammig és 75 kilométer távolságig öt pfening, minden további távolságig ugyancsak öt pfening adó fizetendő. Az öt kilógrammnál nagyobb súlyú és 75 kilométernél nagyobb távolságnál tíz pfening és minden további távolságnál husz pfening adó szedendő. Megadóztatják továbbá az összes egyéb postai küldeményeket, postamegbiázásokat, utalványokat, a postatakarékpénztári forgalmat és a távirókat is. Ez utóbbiaknál a helyi forgalomban 15 pfening, egyéb forgalomban 25 pfening adó fizetendő. A csőpostán minden küldemény adója öt pfening. Adó alá esik ezenkívül a telefonbeszélgetés is, még pedig az általán vagy alapidij nusz százaléka erejéig. Végül tervbe van véve a vasúti teherszállítás megadóztatása is.

Francia veszteség márciusig.

Budapest, március 8. (Saját tud.) Gallieni francia hadügyminiszter egy bizottságban közölte, hogy a franciák vesztesége március elsőjéig nyolcszáz ezer halott, egymillió és négyszáz ezer sebesült, — köztük háromszáz ezer súlyosan sebesült, háromszáz ezer eltűnt vagyis hadifogoly. Az angolok összes vesztesége hatszáz ezer. A közlés lesújtó hatást tett a bizottság tagjaira.

Nyugtalan a francia közvélemény.

Budapest, márc. 8. (Saját tud.) A **Kölnische Zeitung**nak jelentik: **A francia kormány csak erőszakos eszközökkel tudja féken tartani a közvéleményt. A nyugtalanító hírekért 200 polgárt törvény elé állítottak.**

Hadicélokra igénybevett tárgyak beszoigáltatása.

A m. kir. honvédelmi miniszternek az 1915. évi december hó 29. ról 19267. el. 20. b. sz. rendelete alapján az 1315. évi 13462. el. 20. b. számú honvédelmi miniszteri rendelet 2 §-ában említett kötelezettek csoportjai közül az I. és II. alatt felomlítottak alább felsorolt fémtárgyaikat az illetékes átvételi bizottság utasítása szerint az általa meghatározandó időben a kijelölendő átvételi helyre beszoigáltatni kötelesek.

A beszoigáltatásra kötelezetteknek azonban szabadságában áll fémtárgyaikat az azok beszoigáltatására kitűzött napot megelőző napig a „Magyar szent korona országainak fémközpontja részvénytársaságnak“, valamint az általa megbízott bevásárlóknak szabadkézből eladni.

Azok az iparüzők és kereskedők, akik nikkal, sárga- és vörösréz, bronz tárgyakat előállítanak, avagy azokkal kereskednek, kötelesek egyelőre az e tárgyakból raktáron levő készletük egy harmadrészét beszoigáltatni.

A szállodás, vendéglős- és kávéipar, ugyancsak a sütő és cukrászipar körébe tartozó vállalatok, továbbá az olyan egyesületek, amelyek ételket és italokat szolgáltatnak ki, kivéve a kimondottan jótékony-célt szolgálókat, kötelesek egyelőre nikkal, sárga és vörösréz és bronz fémtárgyakból való készletük felét beszoigáltatni.

A fémtárgyaknak beszoigáltatás alá eső egyharmadrészét, illetőleg felerészét, minden egyes fémre nézve (érgaréz, bronz és tombak egy fémnek veendő) az egyes fémekből meglevő összes tárgyak súly alapján a bizottság állapítja meg; e súly határában belül a birtokosnak szabadságában áll a fémekint megállapított egyharmadrész, illetőleg felerész erejéig a beszoigáltatandó tárgyakat kiválasztani.

A meglevő összes tárgyak fémekinti súlyához azonban hozzá kell számítani azoknak a fémtárgyaknak a súlyát, amelyekre nézve a birtokos igazolja azt, hogy azokat valamely hazafias célu fémgyűjtés részére ajándékképpen, vagy cseretárgy ellenében átadta, vagy a „Magyar szent korona országainak fémközpontja részvénytársaságnak“, illetőleg az általa megbízott bevásárlóknak szabad kézből eladta.

Az ekként fémekint kiszámított súlyok egyharmadrészből, illetve feléből az ajándékképpen, cseretárgy ellenében, vagy eladás útján átadott súlymennyiségeket levonásba lehet hozni csak az ezen felül fennmaradó súlymennyiségű fémtárgyak szoloigáltatandók be.

Aki a hadicélokra igénybevettnek kijelentett fémtárgyait eltitkolja, beszoigáltatandó tárgyait be nem szoloigaltatja, vagy a fenti rendelkezéseket egyébként megszegi, az, amennyiben eselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. évi L. t.-c. 77. § a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Nagyvárad, 1916 március 4.

Rimler Károly,
polgármester.

Mi történik Besszarábiában.

Nagy hóviharak.

Orosz csapítóösszpontosítások.

— A Brassói Lapok tudósítójától. —

Predeál márc. 8. Tirgu Radaucból jelentik a bukaresti lapoknak:

A hóvihar miatt a katonai vonatok nem közlekednek Lipcani és Novosielica között.

Lipcani—Novosielica között úgy az országut, mint a vasúti hálózat be van havazva és ez okból nem látható a csapatok mozdulata.

Az összes orosz repülőgépek, amelyekkel ezen fronton eszközölnek falszállásokat, a lipcani állomás mellett lévő hangárban vannak elhelyezve.

A lipcani fensíkon naponta nagy csapatmozdulatok láthatók.

A Lipcanihoz közel fekvő Lana községben tekintélyes számú csapat van elhelyezve, a legénységet a lakosságnál szállásolták el, Serauti községben nagyszámú lovasságot szállásoltak be.

Az ezen fronton levő orosz hadsereg főhadiszállása Lipcani közelében van.

Mintegy tíz nap óta nem hallatszik az ágyuk dörgése.

Predeál, március 8. Tulceából jelentik a bukaresti lapoknak:

A napokban nagyszámú csapatot szállítottak uszályhajókon Ismailból Renibe. Ugyancsak Ismailból nagyon sok lovat és takarmányt vittek Renibe.

Predeál, március 8. A bukaresti lapoknak jelentik Besszarábiából:

A katonai hatóságok felügyelete alatt lázas munkát fejtenek ki egy új vasúti vonal építésénél. A vonal legfontosabb része Kisinev és Lipcani között van.

Filipescunak Oroszbesszarabia kell.

Bukarest, március 8. Az Univer-sul galaci tudósítója jelenti, hogy Besszarábiából érkezett utasok szerint Izmailnál ismét nagyobb számú orosz csapatokat vonnak össze. A bukaresti Eclair leleplezi Filipescu oroszországi utazásának valódi célját Eszerint a hirhedt román agitátor azért utazott Pétervárra, hogy az ottani mértékadó köröket meggyőzze arról, hogy mennyire szükség van fontos politikai és katonai kinyilatkoztatásra, amely Besszarabia sorsára vonatkoznék. A cárnak meg kellene szemlélnie a besszarabiai csapatokat, beszédet kell intéznie hozzájuk, amelyben hangsúlyoztatja, hogy ezt az országrészt minden áron meg kell védelmezniök, mert Besszarabiának örök időkre orosz tartománynak kell maradnia. Filipescunak az a szándéka, hogy Puriskievicsel és Krupenszkivel együtt agítáljon a besszarabiai románok között, hogy ezek oroszoknak vallják magukat.

Városi hadi-illeték.

Juricskay tanácsos szabályrendelet-tervezete.

Mióta Juricskay Barna Nagyvárad város adóügyi tanácsosi állását elfoglalta, több ízben egészséges eszméket hozott felszínre, amelyek a város pénzügyi helyzetének javítását célozták s azt a régen hangoztatott helyes elvet szolgálták, hogy a város közjöveteleit fokozni kell, ahelyett a régi recept helyett, hogy a város bevételeit csak a városi adó emelésével lehet és kell fokozni.

Különösen szükség van a közjövetelek fokozására most, amikor a háboru oly nagymérvű megterheléseket ró a városi pénztárra s mikor a bevételek annyira megcsappantak.

Most egy újabb ilyen tervet vetett fel Juricskay Barna tanácsos, sőt már a szabályrendelet-tervezetét is elkészítette.

E szerint városi hadi-illetéket szándékozik kirendelni mindszakra a kereskedelmi és ipari üzemekre, vállalatokra, társaságokra, amelyek a háboru alkalmával a hadsereg és ezzel kapcsolatos intézmények részére szállításokat, munkálatokat eszközöltek.

A tervezetet tegnap nyújtotta be a tanácsoshoz s bízhatólag legközelebb már a törvényhatóság is foglalkozik ezzel az életrevaló tervvel, amelynek megvalósítása tetemes jövedelemhez juttatja a városi pénztárt.

A szabályrendelet tervezetéből az alábbiakban közöljük a közönséget közelebből érdeklő részt.

A tervezet szerint minden kereskedő, iparos, kereskedelmi, vagy iparos szakegyesület, munkaközpont, részvénytársaság, vagy fogyasztási szövetkezet és minden magán vállalkozó, aki a város területén, akár ideiglenes jellegű akár állandó es. es kir. katonai, vagy magyar kir. honvédségi kórházaknak, gyógyintézeteknek, vagy üdülő helyeknek, továbbá ideiglenesen, vagy állandóan a város területén állomásozó Ausztria és Magyarország bármely fegyverneméhez tartozó csapatot, vagy a magyar kir. osztrák részére bármilyenmű szükségleti cikkek szállításával akár esetenként nagybani megrendelésre, akár állandóan vállalkozási szerződés alapján üzletszerűen foglalkozik és így a katonai kirendítással kereskedelmi viszonyban áll, a szállított szükségleti cikkek eladási ára után városi hadi-illetéket fizetni köteles.

Ugyanezen elbírálás alá esnek a jogutódok és örökösök is.

A városi hadi-illeték alapját, az eszközölt szállításért a katonai kirendítés által kifizetett kereseti összeg képezi és pedig: a) mindazok, akik 50.000 korona összegig terjedőleg teljesítettek szállítást, eszközölt szállítást, kifizetett összegnek 1 százalékát; b) mindazok, akik 5000 korona összegig felül eszközöltek szállítást, az eszközölt szállításért kifizetett összegnek 2 százalékát fizetik városi hadi-illeték címen.

A városi hadi-illeték kiszabása 1917. év január 1-től kezdődőleg az 1. §-ban felsorolt érdeklő vállalkozók bejelentései alapján történik.

A bejelentések ellenőrzéséül a város területén levő katonai parancsnokságoktól havonként bekéri kimutatásokat szolgálnak.

Az érdeklő bejelentése, valamint a katonai parancsnokságok kimutatásai hivatalos titok képeznek.

Ettől eltérően az 1916. évben a hadi adó-illeték kiszabása az 1915. évi eredmény figyelembe vétele mellett bizottságilag fog megállapíttatni.

A városi hadi-illeték kiszabását 1917. évi január 1-től kezdve a városi számvevői

hivatal eszközli. Az illeték behajtását a városi adóhivatal fogatosítja az állami illetékek behajtására vonatkozó törvények rendelkezései szerint.

A hadi-illeték fizetését megállapító bizottság, elnök, elnökö, jegyző és 8 tagból alakul. A bizottság 5 tagját a törvényhatósági bizottság közgyűlése választja, 3 tagját pedig a Nagyvárad Kereskedelmi és Ipar-kamara nevezi ki. A bizottság elnöke: a polgármester, elnököje: a pénzügy- és adóügyi tanácsos, jegyzője: a kirendelt törvényhatósági aljegyző. Hivatalból tagja: a városi főszámvevő.

Ezen bizottság 1917. január 1-től a hadi-illeték kiszabásának ellenőrző bizottságává alakul. Amikor a városi főszámvevő bizottsági tagsága egyidejűleg megszűnik.

A további §§-ok az illeték behajtásáról, a csonkítás és bírságolásról, a jogorvoslatról és a szabályrendelet végrehajtásáról intézkednek.

A szabályrendelet tervezetét bődinko léssel kíséri Juricskay Barna tanácsos.

Az indokolástól adjuk a következőket:

A háboru következtében a városi közjövetelek, melyek a városi pénztár fizetőképességét vannak hivatva biztosítani, oly nagymérvű visszaesést mutatnak, hogy nagyon időszerű a közjövetelek esőkenése folytán előálló fedezeti hiányok mikénti pótlásáról gondoskodni.

Ugyancsak a háboru következtében a közigazgatási szükségletek oly mérvű emelkedése állott elő, a mely természetéből folyólag hátrányosan hat ki a városi pénztár fizetőképességére.

Miután mindezek az okok és eredmények ma már konstátálva vannak, lehetetlen csak az egyedül elfogadhatónak látszó közköltő emelése útján fedezni az előálló pénztári hiányokat, hanem kötelesegszerűleg gondoskodni kell a közteherviselés időszerű és oly arányos megosztásáról, amely a jelen háborus idők által teremtett közállapotok szerint is igazságos.

A közteherviselésbe elsősorban azoknak a nagyobb mérvű igénybevétele mutatkozik helyesnek, akik éppen a háboru következtében jutottak elő kedvező helyzetbe, hogy az ipari és kereskedelmi konjunkturák időszerű és eredményes kibaszálása folytán, keresetforrásaikat sokkal nagyobb mérvben terjesztették ki, mint a béke napjaiban és így nemcsak jövedelmeik, hanem ezek eredményeként fizetőképességük is nem remélt módon emelkedett.

Városunk pozitív erejének egyik alapja a kereskedelem és ipar terén, a háboru tartama alatt tapasztalhattuk, hogy igen sok kereskedő és viszont igen sok szakiparos keresetforrásának egy nagy részét elvesztette és hogy csak egyet említek például, az építő szakiparban oly nagymérvű pangás állott be, hogy sokaknak iparát teljesen be kellett szüntetni. Ezzel ellentétben mindazok a kereskedők és szakiparosok, akiknek a mozgósítás elrendelése óta alkalma nyílt a hadsereg részére történő szállítások, megbízások elnyerésére, oly nagyobb mérvű keresetre és jövedelemre tettek szert, melynek következtében kereskedői tevékenységüket és ipari szaktudásukat nemcsak nagyobb mérvben kiterjesztani és érvényesíteni állott módjukban, hanem tevékenységi körük széles körben kibővült és éppen a nyert megbízások teljesítésére érdekében üzleteiknek és munkabírásuknak teljesítő képességöt több-kevesen megsokszorozítani kellett.

Igazságos tehát, hogy azok a kibővült keresetforrások nagyobb mérvben vonassanak be a közteherviselésbe és az e címen elért jövedelmek a városi háztartás fizetőképességének biztosítása érdekében jobban megterheltessenek és igénybe vétessenek.

Ezen általános szempontok figyelembe vételével helyén való, hogy a hadsereg részére történő szállításokért kifizetett összegek, városi illetékelés alá vonassanak és

pedig a lehetőség szerint oly mértékben, hogy az illetékeléssei megterhelt kereskedő és iparos osztály még mindig egy olyan tisztességes polgári hasznot érhesse el, a mely bőven kárpótolja végzett munkáját és fáradságát, valamint a tőke befektetéséből folyó üzleti rizikót.

Ezen általános elvek szerint mérlegelve az érdeklő kereskedő és ipari osztálynak a közteherviselés nagyobb mérvű bevonását, elegendőnek mutatkozik a szállításokért kifizetett összegek után a városi hadi-illetéknek 1 százalékban, illetve 50.000 koronán felül a 2 százalékban leendő megállapítása, annál is inkább, mert míg egyrészt az illetékelésnek ez az aránya az érdekelteket kevésbé sújtja, addig a háboru következtében nehezélt fenntartási viszonyok közé került kereskedők és iparosok egy részét az emelkedő közteherviselésről a tervezet mentesíti és végül a közteherviselésnek arányos megosztásán kívül egyik kivezető ut, a városi közpénztár fizetőképességének jövőbeni biztosítására.

A tervezet rendelkezéseinek elfogadása és az illeték kiszabás kulcsának tervezet szerinti megállapítása esetén a rendelkezésemre álló adatok szerint a városi pénztár körülbelül 170.000—180.000 korona évi jövedelemre tege szert, mely természetesen a háboru befejeztével előreláthatólag mintegy 30—40 százalékkal csökkenne.

Éppen azért indokolt, hogy ezen háborus jövedelmek a közteherviselésbe már az 1916. év január 1-től kezdődőleg nagyobb mérvben bevonassanak és ez ne csak közvetlenül a háboru befejezéséig, hanem a bekövetkező általános béke kezdetét követő időben is egyelőre fenntartassék. Ezért állapítja meg a tervezet ezen városi illeték fizetési kötelezettségének időtartamát 5 évben.

A debreceni Kath. Népszöv. Otthon hangversenye.

Debrecenből írják: Fényes közönség előtt folyt le a debreceni Katholikus Népszövetségi Otthon vasárnapi hangversenye. Olyan magas színvonalon álló számok voltak a műsoron, hogy ezt az ünnepélyt sokáig emlégetni fogják Debrecenben. Kiváló érdekessége volt a műsornak Nagyvárad kitűnő ének-művésznőjének, dr. Krüger Aladár-nának fellépte, a ki klasszikus énekével, gyönyörű hangjával egy csapatra meghódította Debrecen előkelő közönségét. A katolikus főgimnázium díszterme zsúfolásig tele volt az előkelő közönséggel. A dalárda már megszokott betanulással énekelte a kiváló dirigens, Csernus Mihály vezetésével Szabolcska—Révfy Grand Café című dalát. Tüdős Kata urleány több aktuális költeményt szavalt. A közönség minden egyes verse után lelkesen megtapsolta. Dr. Krüger Aladárné urasszonyban elsőrangú ének-művésznőt ismertünk meg, kinek minden egyes énekszáma mély hatást tett a hallgatóságra és a szünni nem akaró tapsra több raadással töltötte meg számait. A kíséretet zongorán dr. Ujfalussy Géza látta el sok finomsággal. — Izléses és művészi zongora játékot hallottunk Horváth Magda urleánytól. Rutinos nagy sikert. Ráadásul Schubert Moment musical című művét adta stilszerű előadásban.

E bájos keretben tartotta meg előadását a debreceni kegyesrendi főgimnázium tudós professora, dr. Titz Antal. A jelen nagy háboru egyik legaktuálisabb és még is kevésbé ismert nagy tárgyával, a Pápasággal foglalkozott. Ez az egyetlen semleges hatalom, a szó igazi és nemes értelmében. Bár béke akciói nem sikerültek mégis annyit sikerült elérnie, hogy a háboru ellenére is a humanizmus fenntartassék.

Az ő érdeme a hadikötelezettségen túl lévő internáltak és harcoképtelen hadifoglyok

kicsérélése stb., stb. Beszédjének legérdekesebb része volt, amelyben az olasz árulás eddig még kevésbé ismert igazi okát fedte fel a hallgatóság előtt. Majd több tervet sorolt fel a pápa jövőbeni függetlenségének a biztosítására, mivel ezt a garanciális törvény nem valósíthatja meg. Beszédének a végén remek szónoki szavakkal gloriálta a krisztusi hitet.

A dalárdának precízen előadott Vadász dalával ért véget a hangverseny. Az ügyesen összeállított művészi számokért dícséret illeti a rendezőset, melynek élén a fáradhatlan buzgalmu Csernus Mihály, az Otthon h. igazgatója áll. A közönség igen kellemes hatással tért haza a hangversenyről, melynek szép erkölcsi sikere volt és a hadi árvaház javára is szépen hozott.

Gyül a szemét — mert éheznek a lovak.

Több alkalommal megirtuk már, hogy a városi élelmezési ügyosztály gondjait nemcsak a közönség kenyérrel és liszttel való ellátásának gondjai terhelik, hanem elég baja van azzal is, hogy a lótarató gazdák részére honnan szerezzék elő a lovak táplálására szükséges zabot, esetleg tengerit.

A bérkocsisok és fuvarosok deputációt küldtek a főjegyzőhöz a lovak élelmezésére szükséges termények kiszolgáltatásáért, mert különben nem folytathatják iparukat. A város azonban alig tehet valamit, mert a többszöri sürgetés dacára sem kapott a város takarmánynak szolgáló terményt.

Ennek a hátránya most egy más téren is furcsa állapotot eredményezett, amely közelebről érinti a város közegészségügyét.

A szemét a város legtöbb udvarában halomra gyül, mert nincs, aki elszállítsa azokat.

A négy szemétfuvarozó vállalat közül kettő már beszüntette üzemét, részben azért, mert megfelelő munkásért nem kaptak, de ezt még csak tudták úgy, ahogy pótolni, de nem tudták lovaikat élelmezni zab és tengeri hiányában.

A másik két vállalkozó pedig szintén annyira van, hogy kénytelen vállalatát beszüntetni, ha továbbra sem kapnak zabot, vagy tengerit. Tisztán szénával nem táplálhatják lovaikat, nemcsak azért, mert a szénára ma oly magas, hogy annak árát jóvedelmünk nem bírja meg, de még inkább azért is, mivel tisztán szénával táplált állataik nem bírja az egész napi terhes munkát.

Igy azután maholnap megáll a városban a szemétfuvarozás, aminek a közegészségre káros hatását senkinek sem kell magyarázni.

Ma már olyan állapotok vannak e tekintetben, hogy ha a rendőrség most tartaná meg a tavaszi köztisztasági szemléket, aligha győznék a jelentéseket megírni.

Kétszeresen fontos ez a mostani járványos időben, mikor a közönség száza ostromolják a városházát a beoltásért.

Lassankint megérkeznek a meleg napok, amikor valóságos fertőző telepek lesznek az udvarokban az összegyülemlett és erjedésnek indult szemétkarmadák ből.

Látzólag csekélynek tetsző dologról van szó, de alapjában véve nagyon is fontos arra, hogy a város valamit tegyen, még pedig sürgősen a baj elhárítására.

A sárosi nép felsegitése.

Az „oroszok betörése által sulvtott sárosi népet segítő országos bizottság” a háború által sújtott sárosi nép felsegitésére jóteknony célu tárgysorsjátékot rendez, mely sorsjátékon művészi becsü műtárgyak és képek kerülnek kisorsolásra. A húzás 1916. évi március hó 20 án lesz megtartva egy drb. sorsjegy 5 korona.

A midőn ezeket Nagyvárad város áldozatkész közönségének tudomására adom, egyben kérem, hogy mindeaki, aki csak tehetsé, vásároljon sorsjegyet. Remélem, hogy felhívásom nem lesz eredménytelen, s mindenki a még e célra nem adakozott sietni fog áldozni a haza oltárán.

Minden egyes sorsjegy megvásárlása egy egy könnyet szárít fel s egy egy elpusztított tüzhely alapkövét biztosítja. Mi nekünk, kik nem voltunk kitéve a háború rettenetes borzalmainak, kétszeres köteleességünk hajléktalanul maradt testvéreink és embertársaink segítségére sietni.

Tudom, hogy Nagyvárad város áldozatkész közönsége meg fogja érteni felhívásomnak nagy jelentőségét és nemes intencióit, s nem fog elzárkózni a kérelem teljesítése elől.

A sorsjátékra, sorsjegyekre a húzás napjáig, 1916. évi március hó 20 ig lehet jegyezni Nagyvárad város polgármesteri hivatalában : I. em. 2. sz. szoba.

Nagyvárad, 1916. évi március hó 6.

Rimler Károly,
polgármester.

A Vörös-Kereszt háborus délutánja.

Klasszikusok a műsoron.

Vasárnap, március 12 én rendezi a Vörös-Kereszt művészi háborus délutánját a vármegyeház nagytermében. Az előadás délután 5 órakor kezdődik.

A műsora Schubert, Bach szerepeltet, Tosca nagy áriája, Wagner, Tristán és Izoldéból részlet s a háborus délután kiváló szónoki programmszáma : Brém Lőrinc kanonok aktuális előadása, amely egy előkelő felfogás színes prizmáján vetíti a ragyogó gondolatokat a haza oltárán letett áldozatokról.

A ritka műélvezetet ígérő Háborus délután műsora a következő :

- I. 1. Schubert: 1. Sonáta,
2. Bériot: 7. Hegedű hangverseny.

3. a) Bach air,
b) Schubert: Momant Musical,
Hegedűn játssa: Kubinyi László hu szárhadnagy,

Zongorán kíséri: Funkenstein Rezső a linzi operaház karnagya.

II. „Ének a béke asszonyához” Dutka Akos költeménye. Előadja Dutka Akosné.

III. Nagy ária „Tosca” operából, éneklir Krüger Aladár. Zongorán kíséri Patzkó Sárika.

IV. „Áldozatok a haza oltárán” Előadja Brém Lőrinc kanonok.

V. Phantasia über R. Wagner's Tristán und Isolde. Zongorán játssa Funkenstein Rezső a linzi operaház karnagya.

Jegyeket a Hegedűs Hirlapirodában kapni és vasárnap d. u. a pénztáránál. Ülőhely 2 korona. Állóhely 1 korona. Thea 60 fillér.

*

A Vörös Kereszt vasárnapi nagyszabású háborus délután céljaira dr Lábán Lajos 10 korona felülfizetést küldött a rendezőségnek, melyet hálásan köszönünk.

Majd vigyáz az öreg muszka.

Két körözvidéki atyafi beszélget a Nagypiac téren. Deres fejű, öreg parasztok felül már az ötvenen. Ők már nem kellenek a hazának. Éppen erről folyik a beszélgetés, megvitatják az újabb bevonulásokat, hogy kit vittek el a falujokból. Hát ez a szomszéd is bevonult, az a koma is elment az alvógról? Öreg legények már ökelmek, jegyzi meg mindkettő. De aztán hozzátesszik: megállják még azért ők is a sarat. Majd a muszkákra kerül a beszélgetés, a foglyokra.

— Hát kendteknél nincsenek muszkák, ugy dologba? — kérli az egyik.

— Nincsenek: Tán kendteknél vannak?

— Vannak, már hogyné lennének? . . .

Van köztük egy néhány jó, derék ember is. A szomszédom Nikolája is olyan derék muszka. Most a szomszéd is elment katonának. Ritt utána a kis családja, Nincsen szegényeknek anyjuk, csak az öreg asszony maradt otthon, na meg a Nikoláj, vagy Miklós Ő is csak Miklósnak mondja már magát. Megtanult ökelme magyarul, egész jól gagyog . . . Hát, mondom, rittak nagyon a gyerekek. A kis Ferkó, meg a Zsuzsika. Erre oszt oda ment a Miklós hozzájuk. Letörülte a szemükről a könnyet, aztán vigasztalta őket, már ahogy ő tudta.

„Ne sirni gyerekek, ne sirni Zsuzsika, Ferkó: Hát elment szegény Mihál gazda, elment . . . De azért ne sirni, hiszen itt marad a Miklós bácsi. Majd vigyázok én rátok. Majd jó lesznek én.”

— Ilyen jó ember az a muszka . . . persze, csak mikor fogságba került.

..HIREK..

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Hanak Antal 19. tábori tüzérezredbeli századost és Folk Ferenc 70. gyalogezredbeli főhadnagyot a legfelső díjazás elismeréssel tüntette ki. Wimmer János 307. honvédegyezredbeli honvéd I. osztályu, Stoján János 8. honvéd tábori ágyuzezredbeli főtüzér, Szabó Ignác, Haramia Mihály honvédek, Nagy Ferenc ővezető és Bozó Andor hadapródjelölt a 307. honvéd gyalogezredben a II. osztályu ezüst vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

* **A képviselőválasztók összeírása.** Nagyvárad város központi választómánya tegnap ülést tartott, amelyen a választók összeírására tették meg az intézkedéseket. Rimler Károly polgármester elnökléte alatt dr Hoványi Géza, dr Medvigy Gábor, Reismann Mór, dr Mihelyi Lajos, Gábel Jakab, Juricskay Barna és Bige József jegyző voltak jelen. Megalakították a választókat összeíró küldöttségeket, még pedig az új választási törvény alapján nem mint régebben, városrészenként s így két küldöttséget alakítottak. Az I. választó kerületben: elnök dr Medvigy Gábor, helyettes elnök Fényes Manó, rendes tag Flegmann Ármán, póttag Papp Sándor városi becsüs; — a II. választó kerületben elnök dr Várnai Ferenc, helyettes elnök dr Tóth Ferenc, rendes tag Leitner László, póttag Szarka Ignác városi számtiszt. Az összeírásokat a városházán eszközlik.

* **A Katholikus Kör választmányi ülése.** A Kath. Kör igazgató választómánya március hó 9. napján este 6 órakor ülést tart.

* Pálffy Béla előadása a Katolikus Körben. Holnap, pénteken kezdődnek a Katolikus Kör nagybőjti köznevelődési előadásai, melyek, mint eddig minden évben, az idén is széles körben keltenek érdeklődést. A rendkívül érdekes és változatos műsor minden egyes estén az előadásokban nemcsak komoly tanulságot, hanem a zene és énekszámokban magas színvonalu művelvézetet is nyújt. Az első estély szónoka Pálffy Béla váradszőlősi plébános, az országos nevű szónok lesz. Az előadásban belépti díj nincs, belépti jegyül a meghívó szolgál. Aki meghívóját tévedésből megkapta, de arra igényt tart, sziveskedjék a Kath. Kör háznagyai hivatalához fordulni.

Miniszeri rendelet a hadisegélyről. A honvédelmi miniszter rendeletet intézett az illetékes hatóságokhoz, a hadisegélyezés ügyében. A most kiadott miniszeri rendelet értelmében az olyan esetben, mikor valakinek huzamosabb ideig folyósították a segélyt, amiről azonban a segélyezett nem tudott, a segélyt levonni nem szabad. A rendeletnek ez az intézkedése azokra az esetekre vonatkozik, amikor az illető, aki után a segélyt folyósították, meghalt, a halálesetről azonban hozzátartozói egyáltalában nem tudtak semmit. Abban az esetben azonban, ha a segélyt élvezők tudtak az illető hozzátartozó elvételéről, vagy eltűnéséről, de ezt a körülményt szándékosan nem jelentették be, a segélyt le kell vonni. Érdekes utitást is tartalmaz a rendelet: azt nevezetesen, hogy a hadisegélyt folyósító hatóságnak jogában áll még a végleges nyugdíj folyósítása előtt előleget adni a segélyezendőknél. Ennek az előlegnek akkorának kell lennie, hogy abból a segélyezendők megélhetése biztosítva legyen. De ezt az előleget annak idején le kell vonni a nyugdíjából.

* A Katolikus Kör közgyűlése. A nagyváradai Katolikus Kör 1916. márc. 12-én délelőtt 11 órakor az egyesület Szent László termében tartja évi rendes közgyűlést.

A közgyűlés tárgysorozata: 1. Titkári jelentés az egyesület 1915. évi működéséről. 2. Az 1916. évi számadatok megvizsgálásáról. 3. Az 1915. évi megvizsgált számadás jóváhagyása a fölmóntvény tárgyában határozottan. 4. Az 1916. évi költségelirányzat megállapítása. 5. Az elnökök, alelnökök, titkár, valamint az igazgató választmány tagjainak 1916 és 1917. évekre szóló megbízással megválasztása.

* Személyi hírben megirtuk egy új pénzügyigazgató hivatalbalépését. Mint illetékes helyről értesítettek, ez a hír tévedésen alapul.

* Fehér kenyeret és kalácsot árúsitának. Tudomására hozom a város közönségének, hogy esütörtök 1916. márc. 9-étől kezdődőleg a tisztán nulláslisztből készült kenyér és kalács árait a következőkben állapítottam meg: 1. Péknél, vagy sütőiparosnál tisztán nullás lisztből fehér kenyér kilogrammonként 84 fillér, tisztán nullás lisztből készült kalács kilogrammonként 84 fillér. 2. Viszontelárusítóknál tisztán nullás lisztből készült fehér kenyér klg. ként 86 fillér, tisztán nullás lisztből készült kalács klg.-ként 86 fillér. Nagyvárad, 1916. március hó 8-án. Lukács Ödön, polgármester helyettes.

* Éjjel egy órakor zárás. A rendőrség a következő hirdményt teszi közé a kávéházak, mulatók, vendéglők stb. zárójának szabályozása tárgyában: A m. kir. belügyminiszter ur 19179-VI. a. 1916. B. M. számú körrandéletével a kávéházak, vendéglők, mulatók és más hasonló helyiségek záróját f. hó 16-ától kezdődőleg éjjeli egy órában, kinyitási idejét pedig reggeli öt órában állapította meg és ezen rendelkezés betartására tulajdonosokat két hónapig terjedhető elzárás és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetés terhe mellett kötelezte. Ebből folyólag figyelmeztetjük fentebb felsorolt helyiségek tulajdonosait, hogy ezen rendelkezés betartása nemcsak törvényben gyökerező, hanem hazafias polgári kötelesség is és ezért elvárjuk, hogy a záróra, valamint a kinyitási idő pontos betartása tekintetében, panaszok felmerülni nem fognak. Nagyvárad, 1916. március 1. Rendőrfőkapitányság.

* Nullás lisztet ad a város. Tudomására hozom a város közönségének, hogy esütörtök azaz 1916. március hó 9-étől kezdődőleg a városi élelmiszerraktárak a vevő kívánságára kenyér és főzöliszt helyett a megfelelő szelvények ellenében további intézkedésig nulláslisztet kiszolgáltathatnak. Nagyvárad, 1916. március hó 8-án. Lukács Ödön, főjegyző.

* Pállay Lajosné névnapja. A Vörös Kereszt egylet hölgytagjai ma délben keresik föl Pállay Lajosné, a Vörös-Kereszt Egylet Jobbkéz osztályának fardhatatlan, buzgó vezetőjét, hogy névnapja alkalmából üdvözöljék.

* Adományok jótékony célra. A polgármesteri hivatalhoz a mai napig a következő adományok érkeztek be: A gyermekórához javára Boros Jakab 20 koronát, a város szegényeinek Schneider Péter 10 koronát, a vak katonáknak Kráhm László 10 koronát, a rokkant katonáknak Jónás Andor és neje a Szabadság útján 30 koronát küldtek be. Nagyvárad, 1916. március hó 6. Rimler Károly, polgármester.

* Vállalatok jövedelmi adója. A pénzügyigazgatóság hirdménye szerint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek igazgatói vagy ügyvezetői a községi előjárásnál (városi adóhivatalnál) 1916. évi március 15-31 közötti időben benyújtandó üzleti jövedelem bevallásához a részvények utáni osztalékok, illetőleg kamatok felosztására és kifizetésére vonatkozó közgyűlési határozatnak szabályszerűen hitelesített kivonatát s a vállalat, egylet jövedelmi mérlegét (nyereség- és veszteségszámláját) csatolni tartoznak. Ha a jövedelemmérlegben más községekben levő fióküzletek jövedelmei is bentfoglaltatnak, e körülmény a fióküzletre eső jövedelemnek kitüntetőse mellett a bevallási íven megjegyzendő.

* A Vörös-Kereszt Jobbkéz céljaira a Bihar megyei Takarékpénztár 100 koronát adományozott. Halásan köszöni a Vörös Kereszt.

* Megszökött egy széihámos huszár. A rendőrség a napokban elfogott egy magát Hadházy Sándornak nevező széihámos katonaszökevényt, aki szolgálati övvel katonai detektívnek adta ki magát, sorra járta a vendéglőket és mulatóhelyeket, ahol kisebb nagyobb összegeket zsarolt ki. Edlich fogalmazó véletlenül rajta csípte a huszárt, akiről később kiderült, hogy nem Hadházy, hanem Bagoly Sándor katonaszökevény. — Bagolyt bünlisztájával kapcsolatban átakisérték a katonai hatósághoz, ahonnan aztán

tegnapelőtt a csapatkórházba vitték át. Nem sokáig maradt Bagoly a kórházban, egy óra múlva megszökött. Sikertelt kézrekeríteni és a kaszárnnyába kísérni, de innen még az éjjel újból ellillant. Az őrzőkeresésére indult és a Réten ismét elesipte a vakmerő széihámos. Három a magyar igazság, mondta Bagoly s harmadszor is megszökött, azonban az utána szaladó őrók hamarosan elfogták és vasra verve szigorú őrizet alá vették a nyughatatlan véru huszárt.

* Disznók a Bunyitay ligetben. Kivirággott a kökény, a barka selymes sapkaja ki ült a füzekre, ibolyaszagot hoz a szél. Éjjel gyors, langyos eső, délben meleg nap, nagy sár, pufók felhők, zöldülő hegyoldalak. Jön a tavasz, vagy már itt is van, heosont észrevétlenül. Nos, és tavasszal a liget megélenkül, megjelennek az obligált disznók és esöndesen csámesognak a fűvön. Bizonyára a város adta ki disznócsordák részére a ligetet, de előbb a bokrokat ki kellett volna vágatni. Hadd legyen a liget igazi disznólegelő, miért ejti tévedésbe a sétálókat, hogy az még mindig Bunyitay liget? Dehogyan liget, még csak, ujjé nem is lizés, hanem disznólegelő. A disznók szabadon elővezetve kora reggel, délben és este láthatók.

* A Nagyvárad-Velencei Takarékpénztár r. t. kibocsátotta mult évi zárszámadását és mérlegét. A szerényebb viszonyok között, de kiváló szakszerűséggel, körültekintő óvatossággal és szolid alapokon vezetett intézet a nehéz viszonyok között is szépen megállotta helyét és sikeresen készítette elő jövő fejlődését. Az évi közgyűlést március 15-én délután 6 órakor tartja a jónévű pénztározat.

* Felülfizetések a rendőrség hangversenyén. Jegy megváltások és felülfizetések „Rendőrfalva” javára rendezett kabaré előadásra: Grócz Béla nagyprepost 20, dr Karácsonyi János 10, dr Lánvi József püspök 20, dr Vucskies Gyula 10, Spait Gyula 10, Gerő Ármán 10, dr Lestván Endre 10, Andrónyi Károly és fia 50, Ullmann Lázár és fia 50, Schwartz és Ullmann 50, Schwartz Hermann 30, Weisz József 20, Egyesült László és Hunyadi gőzmalmi részvénytársaság 60, Weiszlovits Lajos 20, Ince Lajos és Társa 30, Hungária cipőgyár rt. 50, Kurländer és Ullmann rt. 30, „Emilia” gőzmalmi rt. 50, Bognár és Szántó 50, Moskovits A. és fia 40, Weinberger, Robitsek és Goldberger 30, Egyesült Bihar megyei takarékpénztár 20, Diési Lajosné 50, Moskovits Mór és fia 50, Ládóer és Kálmán rt. 50, Hangya fogyasztási szövetkezet 30, Szandicz és Társa 20, Hazai Folyékony Szónsavayár rt. 20, Magyar zsirnűvek részvénytársaság 30, Reiner Sándor 20, ifj. Berger Sámuel 10, Friedmann Adolf (Fegyvernek) 5, Szina Sab 2, Wallerstein Dániel 4, Rostás Rudolt 130, Klára Ede 3, Szakáts Jenőné 1, Vertán Artur 2, Sendenfrau Dávid 1, B. B. 1, Sz. Z. 1, Fucsek Ferenc 4, Mandel Ede 2, Fazekas Márton 2, Weiszberger és Tsa 5, Markovits Herman 10, Huszti Sámuelné 2, Wermann Béla 5, Kiss Dávid 5, Jauernek József 1, Somhegyi Dezső 5, Kárpáti Miklós 5, Schöberger és Munk 10, ifj. Weisz Barnát cég 20, Messznig Máli 2, Rakach Salom 2, Goldstein Salamon 2, Köhn Adolf 1, Vinter Károly 3, dr Löblé László 17, Grünfeld Ignác 4, Herman Ferenc 1, Weisz Ignác 8, Mihelyfy Adolf 2, Kelemeu Péter 2, Papp József 2, Huzella Odón 2, Steiner Viktor 5, Frigyes Izsó 5, Imrik S. Soltán 5, Audländer J. cég 4, N. N. 1, Bihar-nyomda 4, Juricskay Barna 5, Babrik Józsefné 2, B. D. 10, özv. Plesz Áronné 8, Lukács Ödön 6, Kovács Kálmán 10, Péter Lajos 3, Köblös Ferenc 10, dr Dajka Endre 5, Halász

Gyula 6, Berger Sándor 5, Harmahy Károly és neje 20, Szilágyi Honka 2, Sinkó László 2, Nagyvárad Takarékpénztár 20, Tátray Sándor 4, Verő Albert 5, Tóth Lajos 30, Huvé Józsefné 1, Házlinger János 2, Oláry Gyuláné 3, N. N. 1, dr. Némethy Károly 2, Gyepes Imre 2, Freifeld Mórnó 10, Báthory László 2, Vlacsil Károly 10, Nagy N. 20, Weisz Samu 10, Weisz Mihály 5, Klein Mór 4, Spitzer és Kohn 7, Grünfeld Bernát 2, Witzner Mór 3, Rosenfeld és Klein 2, Schwartz Ferenc 4, Weisz Lipót 2, Béres és Held-nyomda 7, Würfel András 5, Ifj. Weisz József 2, Dézsi József 2 korona.

* Nincs cigaretta Ausztriában. „Sivarka nem kapható”, jelentik az osztrák dohányárudák feliratai. Törökország ugyanis kimondta az 1915 évi termésű dohány fiviteli tilalmát, ott sincs elég dohány, mert Kisásziával a forgalom nehéz, az orosz hajók akadályozzák a közlekedést. A szorb dohány elvesztett, a macedóniai is, Görögországból sem hozható be dohány, mert a közlekedés vele el van vágva Bulgáriából és Romániából pedig alig számottevő mennyiség hozható be. Most Németországban állít fel az osztrák dohányjövődék két dohánygyárat. — Arra, hogy tőlünk vigyen ki kész gyártmányt az osztrák dohányjövődék, arra nem gondolt. Pedig ezt az ország érdeke kívánja meg s ők is jobban járnának a jó magyar cigarettákkal.

* Családi rum vaciliával vagy ananász ízzel literje K. 450. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 70 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* A legjobb, legkedveltebb, legolcsóbb beszerzési forrás! Teát, rumot, csokoládét, szardíniát, szalámit, sajtot, kakaót, szaloncukrot, Kugler, Gerbeaud bombont. Mindez a legelőnyösebb árban ASZÓDYNÁL, akinek Kossuth-utcai és Rákóczi uti üzletében nagy szaloncukorka vásár van. ASZÓDY-féle híres 8 féle zamatu pörkölt kávé, legfinomabb tea, a Sas passagebeli külön halkonzerv üzletben az összes fajta pácolt halak amelyek a húst pótolják szorakivül mindenben kiválóan finom édességek kaphatók. Katonai posteldőket és baretéri dobozok az üzletben megtöltenek.

* A Nagyvárad Hiteibank, Takarékpénztár és Segélyszövetkezet tizenegyedik (XI-ik) évtársulatának kifizetése f. hó 14 től kezdve eszkoztetnek.

* Megvételre kerestetik egy közép méretű Wertheim szekrény. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

x Megfagyott, szétlöt kivöröscdött, kicerepesedett arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az YPO jegű „Harmat tejkrem.” Ára 1 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi ut 7/B.

* Érdőszegezen tanult magyar kir. vincellér, aki bizonyítvánnyal rendelkezik, vállal kisebb szállóbirókornál szállómunkát. Címe: Szaniszló utca 52 szám alatt.

* A Polgári takarékpénztár és segélyszövetkezet 18. évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 14 től kezdődőleg kifizettettek.

* Gyurjad Gyurka. Piszkálód ki. Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dayeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvevő. Rendkívül érdekes lemez újdonságok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramfonok, hurkúlönlegességek. Gramfonok, hangszerek olcsó szakszerű javítása.

x Poloskairtó MOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* Kőhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használja kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13-02.

* A Biharmegyei Takarékpénztár közli, hogy bekebelezés vagy más jó fedezet mellett normális kölcsönöket készséggel folyósít.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtökön: Nebántsvirág. (Vajnovszky Vilma fellépte)
Péntek: Vagy ő vagy senki!
Szombaton délután: A császárné
Szombaton este: A nap lovagja. (Bemutató előadás)
Vasárnap délután: Varázskörkép.
Vasárnap este: Karikagyűrű. (Bemutató előadás)

A nap lovagja.

Színmű 3 felvonásban. Irtó Hajó Sándor.
A Szigligeti színház társulata e hét szombatiján mutatja be a Bródi Sándor regénye után Hajó Sándor által írt A nap lovagja című színművet, amelynek meséje a következő:

Gasteinban üdül Asztalos Aurél, a fiatal nagytehetségű újságíró. Itt ismerkedik meg Nuszi grófnővel, a gögös arisztokrata család leányával, aki hamarosan beleszeret az alacsony származását feledtetni tudó fiatal emberbe. Sikerétől maga Asztalos ijed meg legjobban és szívesen menekülne is előle. Péntec sincs, hogy maradhasson. De amikor a grófkisasszony beállítja neki szalmát, nem tud elutazni és ujjongva fogadja el a pénzt egyik rokonától, akit egyébként ugyan csak nem vesz semmibe. Önbizalmát erősen növeli az is, hogy Julia, a mindenható herceg barátnője, megismeri be nem ismertét, akit már akkor is szeretett, amikor igen szegény viszonyok közt, mint munkásleány élt. Most szeretné magához fűzni Asztalost. Bemutatja a hercegnek, akinek nagyon megtetszik a fiatal ember és egy szótával a legszebb karrier perspektíváját nyitja meg előtte. Most már a miniszter is, aki előbb alig akart róla tudomást venni, hajlong előtte. A nap lovagja új reménységgel közeledik ismét Nuszihoz, amikor megérkezik a grófkisasszony bátyja, a kevély László gróf. A gróf nyilvánvalóan lenézi Asztalost, de ez a viselkedés még élesíti a naplovagja nagyra vágyását.

Nagy küzdelem indul meg Asztalos Aurél körül. Julia annyira ragaszkodik hozzá, hogy kész volna miatta a herceggel is szakítani, de Asztalos hű marad Nuszihoz, bár házasságuknak útját állja László gróf. A herceg nemeslelkűen beleegyezik a szakításba, hiszen Julia igazán csak a barátnője, ápolónője volt és nem a kedves. Asztalos azonban elszántan visszautasítja Juliát, még azt is ki akarja kerülni, hogy bemutassa neki Nuszit, pedig erre Julia megkérte. László gróf közbelépése a végletekig kiélesíti a helyzetet: Asztalos már nem tűrheti tovább a gróf viselkedését és a párbaj kikerülhetetlen.

Amíg Asztalos párbajt vív a gróffal, Nuszi is, Julia is — a herceg társaságában — megjelenik az író lakásán. Asztalos megsebesül, de életben marad. Julia végül is lemond róla és megható módon enged át Nusinak, akitől ayülködés nélkül bucsuzik.

A Nebántsvirág — Vajnovszky

Vilmával. A Szigligeti színház társulata, ma estére ismét a közkedvelt Nebántsvirágot tuzta ki előadásra, amire az adott alkalmat, hogy a közönség körében igen melegen jutott kifejezésre az óhaj, hogy Vajnovszky Vilma, ez a fiatal, bájos urilány, aki oly frenetikus sikert aratott, még egyszer megújítaná felléptét. A közönség részéről ma este is a legfokozottabb érdeklődés nyilvánul Vajnovszky Vilma fellépte iránt, amely — előreláthatólag — zsufolt ház előtt fog lezajlani.

Vagy ő, vagy senki! legközelebb pénteken este kerül színre.

A Karikagyűrű. A fővárosban oly kiváló sikert aratott Karikagyűrű című operette bemutatóját vasárnap este tartja a Szigligeti színház operette személyzete. A háborus tárgyú, roppant bájos meséjű operette a legnagyobb sikert tarthat számon.

Bánk-bán március 15-én. A „színházi vezérkar”, ahogyan Erdélyi Miklós színiigazgatót, a színpadon mindig szívesen látott és rég nélkülözött Tóth Elekot, Bihari Ákosot, Sik Rezsőt s a finom, energikus Halmay titkárt újabban elkeresztelik, tegnap ismét összeült. Most nem a hősnő szerepkörének betöltéséről volt szó, vagy éppen távozni készülő tagok helyéről, hanem titkos dolgokról. Arról nevezetesen, hogy amikor sebeink kiujulnak, mivel álljon a színház az öt megértő közönség elé. A **Bánk-bán-ra** esett a választás a Hunyadi László nyitányával együtt, s a „vezérkar” elhatározta, hogy március 15-én ezt hozza színre.

IRODALOM

Barna fák az éjben.

Mikéntha ember volna valamennyi.
Az utca mentén állnak azva fázva.
Megdermedt testük — nem jó így pihenni!
A tél viharja egyre tépi, rázza.

Csupasz karokkal ég felé tekintnek.
— Kis ágya mellett így könyörg a gyermek —
S hábár az éjek bus halálra intnek,
Rügyükbe vágyat, új diszt keltegetnek.

Nagy emberiség! Barna fák az éjben.
Csaták dühében tar-kopaszra vágott.
Nem látni lombod, csak a pusztaságot.

Gyötör egy súlyos átok irtó vésze,
Ezer jaj, bánat ágaid verése,
De szebb korod már ébredésre készen!

Bakkay Béla

A Katholikus Híttérjesztés

Lapjai az évi 1—2 füzetbe a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg:

Tartalom: A szerkesztő bucsuja. — Az iszlám és a katolikus hit hirdetés. — A katolikus egyház története Japánban. — Levél Dél-Kanszából. — Nőnevelés Kinában. — Utazás a Tanganyika tó körüli. — Képek az abessziniai népeletről. — Indián misszió Paraguayban. — Katholikus iskolaügy a Sandwich szigeteken. — Apostolkodás a Salamon szigeteken. — A misszió a világ háborúban. — Misszió tudósítók: Egy tibeti hit hirdető élete. — Nyugati Kokinkina. — Előindia: Vizagapatam. — Tonkin. Kegyes adományok.

Képek: Aigir: Lavagerie kórháza a mohamedánok között. — Abesszinia: Ad-

Kate város
plom romj
Abesszinia
keresztény
fia két kat
katolikus
ras feleség
vél. — Kir
Előindia: I
hon. — Lo
Perancet a
pán keresz
Abesszinia
gettenger:
Dagodins
Bíglot ten
mong vár
missziótelep
A „Va
strama küld
edóniai ha
déses képe
tet háboru
Szepirodalm
regénye, P
mond tárod
Egyéb közl
esről, halá
mából s a
napjai, Iro
Halálózás s
tái ára ne
ható a „Va
(Budapest,
Nagy
tudományo
készer: 5
Budapest,
Legújabb s
ked gazda
mulmányok
gyatország
eurpa szer
Sándor. (2)
Dr Galovits
Luis Colon
Isten tudat
tett eszmék
S. J. — L
testások e
Szemlék és
Egység felé
schmitt: I
Bangha BÉ
bortüzek. V
Dr Novák
Népló: Cor
kőmives es
ások.
Igazs
Szot
nagyvárad
György ez
ter, akit
kuszky lov
detektiv ki
főhadnagy
bíróság ein
szent itél
visszaadták
való beoszt
Preis
A törvény
tárgyalásra
darabot. A
pot vesz is
zokot több
teendő, s
csaig laszn
kezdődik a
Preis Kát
tanácskozo
A vadlott

Kéle városa. — Abesszinia: Görög templom romjaiból épült katolikus egyház. — Abesszinia: Baeteman bithirdető néhány keresztönnyel. — Abesszinia: Sebeath ras fia két katonakísérővel. — Abesszinia: Katholikus család. — Abesszinia: Sebeath ras felesége. — Katholikus gyermekek. — Kína: Kórház és klinika Vizezapatam Előindia: Kórház és klinika Vizezapatam. — Loyolai szt. Ignác küldi xav. sz. Perencet a japán misszióba. — Jelenet a japán keresztény üldözés borzalmaiból. — Abesszinia: Törzsfőnök két fiával. — Szittenger: Kápolna és iskola Koloában. — Dugodins Agoston, tibeti bithirdető. — Bigolet tenkai püspök. — Kokinkina: Kaimong-mong városa. — Kokinkina: Kaimong-missziótelep környéke.

A „Vasárnapi Ujság” március 5-iki száma különösen az olasz harcokról, a macedóniai harcokról és Albániából közöl érdekes képeket, eddigi nagy érdeklődést keltett háborús képgyűjteménye kiegészítésével. Szépirodalmi olvasmányok: Lakatos László regénye, Papp Zoltán verse, S öllő Zsigmond tárcája, Walter Bloom új regénye. — Egyéb közlemények: cikk és kép Cervantesről, halála négy századik évfordulója alkalmából s a randes heti rovatok: a háború napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Hálalozás stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem utca 4)

Magyar Kultúra. Társadalmi és tudományos szemle, (Megjelen havonként kétszer: 5 én és 20-án. Elvi ára 12 korona. Budapest, VIII., Heránszky-u 20. sz.) — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Tanulmányok: A Jézustársaság jogállása Magyarországon. Dr. Kanety Károly. — Középkorú szervezkedése és hazánk. Dr. Márki Sándor. (2) — Az agrárpolitika feladata. Dr. Galovits Zoltán. Tárcák: Lappáliák. Irta: Luis Coloma S. J. (5). Pajzs és kard: Az Isten tudat keletkezése és a „velünk született eszmék” (idea innáták). Baugha Béla S. J. — Levelék a szerkesztőhöz. 4. Protestánsok és jezsuiták. Ifj. Gonda Béla. Szemlék és kritikák: Dr. Trikal József: Egyes felé. Er Meater János. — Fr. Goldschmitt: Der Kulturkampf in Frankreich. Baugha Béla S. J. — Kiss Menyhért: Táborítók. Wlassics Tibor: Világok tusáján. Dr. Novák János. — Színház: Vigsziház. Szépi: Concha Győző. T. V. P. — Szabadalmi események. B. B. — Rövid foljegyések.

Igazságszolgáltatás.

Szoták Árpád felmentése. A nagyváradi hadbírósg előtt állott Szoták György ezredes fia: Szoták Árpád tüzmes ter, akit sikkesztással vádoltak. Bialosz-kurszky lovag államrendőrségi csoportvezető detektív kivégzése után Csillag Róbert dr. vádló a vádat elajjtette, amire a bíróság elnöke Pintér huszarszászados telmentő ítéletet hirdetett ki s fegyverzetét visszaszadták neki. Szoták Árpád a harcokra való beosztását kérte.

Precisné az esküdtzék előtt. A törvényszék elnöke tegnap kiadta a fő tárgyalásra szóló jegyeket, összesen 140 darabot. A tárgyalás előreláthatóan hat napot vesz igénybe, mert Balás Elemér dr. elnököt több irányban lekötik adminisztratív leendői, s ezért reggel 9 órától délután 2 óráig lesznek a tárgyalások. Ma reggel 8 órakor kezdődik a tárgyalás az esküdtzék teremben. Preisz Károlyné ma megérkezett s hosszasan tanácskozott védőjével, Adorján Emil dral. A vádlott lelkiállapota nem engedte meg,

hogy nyilatkozatot tegyen a nyilvánosság számára.

Legújabb táviratok.

Az olasz király tanácskozása minisztereivel.

Budapest, március 8. (Saját tudósítónktól) Rómából jeleddik: A király ma ideérkezett, ahol a külügy-, hadügyminiszterekkel és Salandrával tanácskozott.

Amerika nem óvja polgárságát a fegyveres kereskedelmi hajóktól.

Budapest, márc. 8. (Saját tud.) A Wolff-ügynökség jelenti Newyorkból: 276 szavazattal 43 ellenében elhalasztották azon javaslat tárgyalását, miszerint az amerikaiakat figyelmeztessék, hogy a fegyveres kereskedelmi hajókon való atazástól tartózkodjanak

NYILTTÉR

Köszönelnyilvánítás.

Mindazon ismerősök kik szeretettel jó feleségem illetve anyánk végtisztességén fájdalomunkat igyekeztek enyhíteni, őszinte köszönelnyilvánításunkat fejezzük ki részvéteikért.

Tisztelettel a **Szücs család.**

A szerkesztésért ideiglenesen felelős: **Dr. PAPP KÁROLY.**

Egy jó karban levő

6-os cseplőgép

teljes felszereléssel jutányos áron eladó Értekezhetni Jankay Mihálynál Békeutca 8. szám.

Földbirtokra első helyre leendő bekebelezés és előnyös feltételek mellett 65 és 50 éves törlesztés továbbá 10 éves egyszerű jelzalog kölcsönt folyósítunk.

Nagyvárad 1916 márc. 4. Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Kiadó május 1-re

Lukács György-utca 8. sz. házban három szobás modern utcai lakás mellék helyiségekkel, hivatalnak is alkalmas.

3 szám.

A rézmozsarak és rézüstök pótlására szolgáló **vas hadimozsarak, ónozott, horganyzott és csiszolt vaslemezüstök** kaphatók

Andrényi Károly és Fiainál.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Jegyző mellé vidékre és ügyvédi irodába; telefon-, távirat-, posta- és villanyoshoz; nevelő-, társalkodó-, ápoló- és házvezetőnőnek; főzőnőnek kórház-, vendéglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánhához; fehérnemű himzés és javításra; leányok üzleti kiszolgálására és cipész műhelybe; házmesternőnek; házhoz járók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellé, szobalány-, mindenes- és inasnak. Egy idős nő tisztességes leányoknak lakást kínál. (Hármasutca 14. sz.)

KERESNEK: Egy német leányt gyermek mellé; főzőnőt, takarítónőt, szobalányt, mindenest és hetest; házmestert és vincellért.

Kérjük az ajánlkozókat, sziveskedjenek irodánkban naponta jelentkezni, hogy az elhelyezés felől a tájékozódás gyorsabb és könnyebb legyen.

Bármilyen esekély adományt is köszönellettel elfogad s mindenre nézve fevilágosítást nyujt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vasár- és ünnepnap kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig, kedd, csütörtök, szombat d. u. 3-5-ig.

Meghívó.

A Nagyváros-Velencei Takarékpénztár r. t. 1916. évi március hó 15-én d. u. 6 órakor saját helyiségében (Zöldfa-utca 19.) tartja

IV-ik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívjuk.
Nagyvárad, 1916 március hó 6-án.

Az igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1915. évi üzleti eredményről, a mérleg és zárszámadások bemutatása, a felügyelő-bizottság jelentése,

a felmentés tárgyában határozatképes a nyereség hovatartozásának meghatározása.

2. A lemondott igazgatósági tagok lemondásának tudomásul vétele s ezek helyének betöltése.

3. A felügyelő bizottság választása.

4. Igazgatósági tanácsosok választása.

5. Esetleges indítványok.

Kivonat az alapszabályok 1. §-ából: A részvénytársaság a társaság ügyeiben megillető jogokat a részvényesek a közgyűlésen gyakorolják, melyen a gyűlést megelőző harmadik nap déli 12 órájáig a pénztárnál összes, még le nem járt részvényeivel együtt letett részvénynek tulajdonosa egy szavazatra jogosít. Senki sem bírhat 50 szavazattal többet sem saját nevében, sem meghatalmazás útján, sem pedig együttesen.

A Nagyváros-Velencei Takarékpénztár Részvénytársaság zárszámadása az 1915. évről.

TARTOZIK					Mérleg-számla 1915 december 31-én					KÖVETEL						
V a g y o n		ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS		T e h e r					ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS			
		K	f	K	f						K	f	K	f		
Pénzkészlet				32075	98	Részvénytőke								250000		
Váltótárea: (ebből jelz. fed. 283202)				692850	49	Tartalékalap*								12000		
Felszerelvények				4500	—	Betétek: könyvecskékre			153075	81						
Értékpapir				17165	22	„ folyószámlán			2474	55			155550	36		
Átmeneti tételek egyenlege				8290	52	Visszleszámitolás							175874	33		
						Engedményezett jelz. bizt. váltók							149750	—		
						Fel nem vett osztalék							2645	—		
						Nyereség-áthozat mult évről			586	34						
						Ez idei nyereség			8476	18				9062	52	
				754882	21									754882	21	

*Ez idei hozzájárulással 14000 K

TARTOZIK					Nyereség-veszteségszámla 1915. december hó 31-én.					KÖVETEL						
Veszteség		ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS		Nyereség					ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS			
		K	f	K	f						K	f	K	f		
Üzletköltség				5354	55	Nyereség-áthozat mult évről								586	34	
Tiszti fizetések				9971	28	Kamatok és jutalékok								61359	08	
Kamatok: betétek visszlesz. eng. kölcs. után				32303	45	Biztosítási jutalék								2188	61	
Összes adók				3190	68											
Leírások: váltóból		3601	55													
„ felszerelésből		650	—	4251	55											
Nyereség-áthozat mult évről				586	34											
Ez idei nyereség				8476	18									9062	52	
				64134	03									64134	03	

Nagyvárad, 1915 december hó 31-én.

Spitz Jenő
pénztárnok.

Kovács József
főkönyvelő.

IGAZGATÓSÁG:

Schwartz Márton
elnök.

Aczél Zsigmond
Szalai József

Dr Weisz Márton
Schiller Sándor
vezérigazgató.

Neuländer Mihály
Bernáth Lajos

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Waldmann Ödön
Lamm Mór
Redényi József

Széles Gyula
Káin Jakab
Középessy Kálmán